

BARN FÖDS INTE MED FÖRDOMAR

CATWALK I SKOLAN

Arbetsmaterial

Hej!

Vad roligt att ni vill vara med i vårt skolprojekt Barn föds inte med fördomar - Catwalk i skolan.

Att ni har valt att arbeta med vårt material betyder att ni är redo för förändring och vill vara med och göra skillnad!

Projektet har sin utgångspunkt i Glada Hudik-teaterns arbete med stöd från ICA-stiftelsen.

Syftet är att ge våra barn sunda värderingar genom att acceptera och uppskatta olikheter. Läroplanen för grundskolan (LGR11) slår fast att eleverna ska kunna reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar. De ska undervisas i de mänskliga rättigheternas innebörd och betydelse, om barns rättigheter i enlighet med barnkonventionen samt om minoriteter och deras rättigheter.

Det är lätt att klä ett samhälle i värdeord som tolerans och mångfald. Verkligheten bakom de vackra orden är dock ofta en annan. Det blir allt tuffare för den som avviker. I dokusåporna och skönhetsoperationernas värld gäller det att vara och att se ut på ett visst sätt. Många känner rädsla, utanförskap och självförakt för att de inte passar in i den falska bilden av idealet.

Värderingarna överförs till våra barn som inspireras att efterapa ett vuxenbeteende i allt lägre åldrar. Normer är ofta outtalade, osynliga och underförstådda regler. Vi vill synliggöra och ifrågasätta normerna, lyfta fram de som anses bryta mot dem och ifrågasätta det som anses vara "normalt" och därmed ofta uppfattas som önskvärt. Barn föds inte med fördomar, de får dem av oss vuxna. En av samhällets viktigaste uppgifter är att främja demokrati, rättvisa och respekt för människors lika värde. Ett dynamiskt och vidsynt samhälle välkomnar mångfald och olikheter. Integration handlar inte om att alla ska bli lika. Det handlar om att vi ska acceptera - och lära oss uppskatta - att vi är olika.

Vi som delar dessa värderingar måste ställa oss frågan, hur kan vi på bästa sätt överföra dem till våra barn? I Glada Hudik-teatern är vi övertygade om att ett verktyg för detta är "människors möte över gränserna". Därför vill vi att barn på ett naturligt sätt får möta olikheter. Det blir möten där alla lär sig något nytt. Både de som vågar träda fram och berätta om sitt handikapp och de som vågar se olikheten, och acceptera den, växer som människor.

Raserar vi fördomar på ett område, faller de faktiskt lättare även på andra områden. Du som pedagog får detta arbetsmaterial, som utgår från vår senaste dokumentärfilm Catwalk, som ett konkret verktyg i detta viktiga arbete. Vi tror att filmen ger insikt, kunskap och förståelse i ämnen som är aktuella livet ut. Filmen berör emotionellt och vi hävdar att den emotionella påverkan är långsiktig och i långa loppet bidrar till ett bättre samhälle.

Varmt välkommen på en spännande resa!

Pär Johansson Grundare- och Verksamhetsledare Glada Hudik-teatern

Paulin Bergqvist Projektledare

Pär Johansson
Grundare- och Verksamhetsledare

Paulin Bergqvist
Projektledare

Introduktion

I materialet som följer ger vi förslag på hur du som pedagog kan arbeta förebyggande och främjande för allas lika värde. Att arbeta med värdegrundsfrågor är inte något du gör på ett par lektioner utan arbetet bör vara en ständigt pågående process, något som behöver underhållas och arbetas med över tid för att se förändring. Du vet bäst hur mycket tid som krävs för att bygga en trygg grupp som vågar stå upp för åsikter, för andra och varandra. Vill ni som skola nå en högre acceptans och skapa en tryggare miljö krävs det att alla på skolan arbetar mot samma mål. Delaktighet ger framgång. Innan ni börjar arbeta med materialet är det bra att fundera över hur ni ska arbeta, ett tips är att skriva en egen projektplan.

Frågeställningar att fundera kring:

Hur arbetar ni med värdegrundsarbete idag?

Vad tycker ni är bra och vad behöver ni utveckla?

Behövs en förändring inom något område och vad krävs för att skapa förändringen?

Vilka årskurser ska arbeta med materialet och varför?

Vilka pedagoger ska vara involverade och på vilket sätt?

Hur många lektioner vill ni avsätta, hur startar ni upp?

Fundera på vilka utmaningar ni har och varför. Är det bemötandet elever emellan som är den stora utmaningen?

Är det respekten för vuxna? Osv.

Ju fler av skolans pedagoger som kan vara involverade i ett värdegrundsprojekt som detta desto bättre, vi behöver tala samma språk för att nå resultat.

Projektmanual

1. Gå in på www.catwalkskolan.se och fyll i anmälningsformuläret. Projektledaren Paulin ger er vidare instruktioner om hur ni loggar in på projektsidan för att få tillgång till allt material såsom filmen, uppgifter och hembrev m.m.

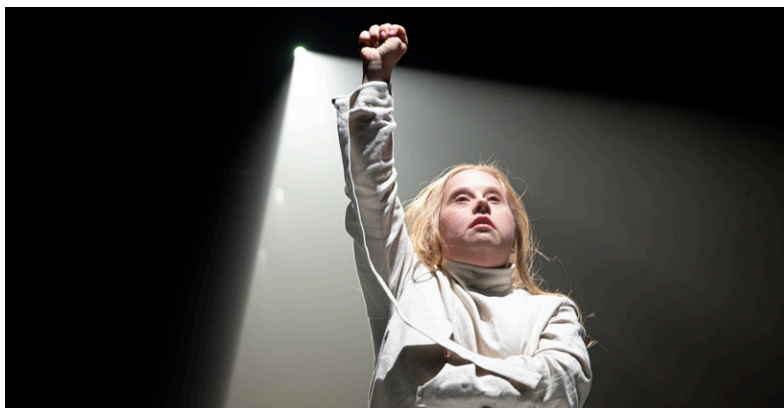
2. Lägg upp en individuell projektplan för er skola/klass.

3. Innan ni startar projektet är det viktigt att ni skickar hembrevet vi skrivit till alla vårdnadshavare om vad projektet går ut på och varför ni är med. Hembrevet finns på fem olika språk och ni laddar ner det från projektsidan under fliken *filer*.

4. Följ steg 1–6 i arbetsmaterialet, det finns huvud- och fördjupningsuppgifter. Självklart väljer du som pedagog hur du vill lägga upp arbetet med uppgifterna, du vet bäst hur din grupp/klass fungerar och vilka uppgifter som är lämpliga för åldern samt klassens sammansättning. Det är svårt att tidsbestämma hur länge ni arbetar med varje del, ni avsätter den tid ni behöver för att få ett bra resultat.

5. Dokumentera gärna arbetet genom **bilder** och **citat**.

6. Fyll i **återkopplingarna** som finns på projektsidan under fliken **återkoppling**. Denna punkt är jätteviktig för oss i redovisningssyfte.

1. Frågeställningar – före filmen

a) Värdegrund

Tidsåtgång: ca 40 min

Börja med att läsa FN:s barnkonvention, som handlar om barns rättigheter. Barnkonventionen finns på Unicef.se/barnkonventionen.

Diskutera sedan begreppet värdegrund och vad det innebär för eleverna. Varför är det viktigt att samtala om och arbeta med klassens värderingar? Varifrån får vi våra värderingar?

Det finns många begrepp och viktiga ord som kan kopplas till värdegrund. Gå igenom och samtala om tex; Demokrati, Respekt och hänsyn, Medmänsklighet, Empati och medkänsla, Tolerans, Mångfald, Ansvar, Diskriminering och Likabehandling.

Vad betyder orden? Vad står de för? Dela gärna in klassen i grupper och låt dem diskutera värdeorden och sedan redovisa för varandra. Försök att konkretisera och fördjupa er i begrepp och ämnen.

b) Fördomar

Tidsåtgång: ca 40 min

Fördomar finns hos alla. Ibland händer det att vi dömer människor utan att veta varför. Ibland har vi fördomar för att andra har talat om för oss hur vi ska tycka. Tyvärr kan vissa fördomar vara mycket svåra att förändra, vi har alla ett ansvar att motverka negativa attityder.

Vad är fördomar? Förklara ordets innebörd och be eleverna lista exempel på fördomar.

Följdfrågor:

- Var kommer våra fördomar ifrån? Från kompisar? Vuxna? Tidningar? Radio och TV? Annat?
- Finns fördomar i vår klass, på vår skola, i vår stad?
- Varför har vi fördomar?
- Hur är det att vara utsatt för fördomar?
- Vad kan du göra för att motverka fördomar?
- Vad tycker ni att vi kan göra i skolan för att fördomar ska upphöra?

* Fördjupningsuppgift - TRAFIKLJUSET

I den här övningen ska ni fundera över saker vi kan förändra, både enskilt och i grupp.

Vad kan vi göra för att motverka fördomar och diskriminering? Vi använder symbolen **Trafikljuset**.

På samma sätt som trafikljuset leder föraren i trafiken, ska symbolen nu hjälpa till att leda klassen i rätt riktning gällande beteende mot varandra och andra. Förklara att trafikljuset symboliserar våra handlingar:

STOPPA - saker/handlingar vi måste sluta med.

Ex: Stoppa att prata nedvärderande om andra eller stoppa att kommentera andra när de pratar.

BÖRJA - saker/handlingar vi behöver jobba mot – men som kräver mod, trygghet och att alla hjälps åt.

Ex: Våga/Börja vara oss själva och stå för det vi tycker och tänker så vi skapar en trygg miljö eller våga/börja säga ifrån när någon blir illa behandlad.

KÖRA - saker/handlingar vi är bra på och ska fortsätta med.

Ex: Vara positiva och glada, uppmärksamma varandra eller låta alla vara med.

Dela in eleverna i mindre grupper med varsitt papper och färgpennor så de kan rita ett stort trafikljus. Låt dem sedan diskutera tillsammans inom gruppen och skriva ned saker de ska **stoppa**, **börja** och **köra**. Poängtera att det inte finns några rätt eller fel. Fokusera gärna på sådant man kan göra i vardagen som man kan börja med redan imorgon. Be sedan eleverna berätta om idéerna så att du som pedagog kan skriva dem på tavlan. Sedan bestämmer ni er tillsammans vilka punkter ni ska fokusera på just nu. Utvärdera och uppdatera gärna ert gemensamma trafikljus under terminen.

c) Likheter-olikheter

Tidsåtgång: ca 40 min

Det är viktigt att våga vara sig själv och våga stå för den man är, men det är inte alltid så lätt. Att vara olika är naturligt och det finns många fördelar med att vara olika. Att vi är olika gör det möjligt för var och en att bidra med något unikt. Det gör att vi tillsammans blir ännu bättre. Därför är det också bra att vara nyfiken på det som är nytt och annorlunda. Diskutera i klassen följande frågeställningar:

- Är människor lika eller olika?
- På vilka sätt kan vi vara olika eller lika?
- Är det bra eller dåligt att vara olika/lika?
- Kan människor vara olika andra på ett sätt som gör att de behandlas sämre?
- Är olikheter bra för vårt samhälle? Hur?

* Fördjupningsuppgift - MOLNET

Tidsåtgång: ca 40 min (bildlektion)

(Denna fördjupningsuppgift kan med fördel genomföras innan huvuduppgiften ovan. Det blir en fin och tydlig övergång till frågeställningarna.)

Vad gör just dig unik? Inget moln är det andra likt.

Ge eleverna varsitt A4-papper. Låt dem rita ett moln, valfri form och storlek.

Klipp ut och färglägg molnet - förlägg precis som du vill. Fundera på vilka färger du gillar, kanske kan du även rita något du tycker om att göra eller skriva något du gillar. När ni är klara - sätt upp alla moln på er whiteboard.

I mitten av tavlan skriver ni stort: LIKA - OLIKA - UNIKA

När alla moln sitter på tavlan kommer ni se att inget moln är det andra likt, en häftig känsla. Kan ni hitta några likheter? Något unikt?

d) Kompisskap och relationer

Tidsåtgång: ca 40 min

Det enda sättet att ha en vän är att vara en. Diskutera vänskap och relationer i klassen.

Tänk på att det kan finnas en eller flera elever som känner sig utanför. Det är viktigt att ni funderar på hur dessa frågor kan diskuteras utan att få eleverna att känna sig än mer utanför.

- Är det viktigt med kompisar? Varför?
- Hur får man en kompis?
- Hur är man en bra kompis?
- Har du känt dig utanför någon gång? Hur kändes det?
- Får man/du göra fel? Är du rädd att göra fel? Varför då?
- Hur känns det om/när kompisarna skrattar när man gör ett misstag?
- Hur gör du när någon är dum mot någon annan? Säger du till, är du tyst, går du därifrån eller hänger du på?
- Varför är det så lätt att hänga på och frysa ut någon när man kanske egentligen inte vill?
- Vad krävs för att säga emot?
- Hur kan man göra för att en kompis ska bli glad?
- Varför retas man? Hur/vad kan du göra om/när du blir retad?
- Hur förlorar man en kompis?
- Är det viktigt att säga förlåt?
- När ska man säga förlåt? Hur kan man säga förlåt?
- Brukar ni säga hej till varandra när ni möts? Är det viktigt?
- Hur känns det när någon säger hej? Hur känns det när någon inte säger hej?
- Vad betyder ordet modig? Ge exempel.
- Är det bra att vara modig? Är det lätt eller svårt att vara modig?

* Fördjupningsuppgift - KOMPISARMBAND

Tidsåtgång: ca 40 min (Slöjd eller bildlektion)

Denna uppgift kan genomföras under bild eller slöjdlektion. Låt eleverna fundera på vilka egenskaper som är viktiga för att visa att man är en fin vän. Tex. Hjälpsam, Snäll, God lyssnare, Omtänksam etc.

Låt dem prata ihop sig och redovisa för varandra. Låt sedan eleverna arbeta med att knyta vänskapsarmband, det finns många olika tekniker att använda. Låt dem fundera över sina färgval. Varje färg ska symbolisera en egenskap som de tycker är viktig för att visa att man är en god vän. När man sedan bär sitt armband blir man påmind om dessa viktiga egenskaper!

2. Se filmen Catwalk tillsammans

Tidsåtgång: film 1 h 35 min samt reflektion ca 20 min

Gör en mysig filmstund i klassrummet alternativt i skolans samlingslokal eller dylikt.

Glada Hudik-teatern tillhandahåller filmen genom projektsidan catwalkiskolan.se.

Om det är möjligt, bjud gärna in vårdnadshavare och syskon, eftersom fördomar i många fall kommer hemifrån. När barn och vuxna upplever saker tillsammans ökar förståelsen och därmed bekämpas fördomarna. Om en gemensam filmvisning inte är möjlig så uppmana vårdnadshavarna att själva se filmen på tex SVT Play.

3. Frågeställningar - efter filmen

Tidsåtgång: ca 40 min

Avsätt minst en lektion för att diskutera viktiga frågor som berör filmen.

Förslag på frågeställningar:

- Vilka frågor väcker filmen hos dig?
- Vad menas med att man är "utvecklingsstörd"?
- Känner du någon person med en utvecklingsstörning? Berätta lite om det.
- Tröjan som Ida har på sig i början av modevisningen, vad symboliserar den?
- Hur har synen på utvecklingsstörda sett ut historiskt sett? (sök gärna information kring rasforskningen i Sverige, tillsammans eller i grupper)
- I filmen pratar Emma om att hon blivit mobbad i skolan. Hur tror du det kändes för henne?
- Hur vill du bli bemött av andra?
- Vad kan man göra när man ser att någon blir lämnad utanför eller retad?
- Är det viktigt vilka kläder man har?
- Vilka ska synas?
- Är det viktigt att känna sig duktig?
- Är det viktigt att få göra det man är bra på? Varför?
- Vad är du stolt över? Är det viktigt att vara stolt? Varför är det viktigt att vara stolt?

4. Skriv en klasskonvention med minst fem punkter för er klass

Tidsåtgång: ca 2 x 40 min

Nu ska ni skapa er framtid i klassrummet tillsammans.

Börja med att följa upp hembrevet och involvera elevernas vårdnadshavare. Detta för att eleverna ska få en vuxens syn på bl.a. fördomar och ta del av deras tankar och erfarenheter. På projektsidan catwalkiskolan.se under fliken **filer** finns ett frågeformulär att skriva ut. Se till att varje elev får med sig ett frågeformulär hem för att intervjua en vårdnadshavare eller annan vuxen. Förhoppningsvis kommer det igång ett samtal i hemmiljön om de berörda ämnena som kan leda till nya insikter och tankar för eleverna. Reflektera sedan över resultaten tillsammans i klassrummet. Vi förstår att detta kan vara känsligt och här känner du som pedagog vad som passar bäst. Ifall de vuxnas svar ska vara anonyma eller inte.

Skriv sedan en egen klasskonvention med budskap utifrån hur ni vill behandla varandra i klassen och på skolan. Här kan det också vara bra att friska upp minnet om FN:s barnkonvention som ni gick igenom i första uppgiften. Tillverka slutligen en tavla av klasskonventionen som ni sätter upp centralt i klassrummet. Detta blir en överenskommelse som ni enkelt kan hänvisa till om det behövs en påminnelse någon gång.

5. Återkoppling

Detta är en viktig del för oss i redovisningssyfte!

Vi vet att ni lärare redan har mycket administrativt arbete men vi vill gärna att ni lägger några få minuter på att dela med er av era åsikter. Detta betyder mycket för oss i vår framtida utveckling samt att vi får möjlighet att återkoppla till våra finansiärer. Frågeformuläret finns på projektsidan catwalkiskolan.se under fliken återkoppling och innehåller frågor såsom:

- Hur har eleverna upplevt projektet?
- Hur har du som pedagog upplevt projektet?
- Vad tar ni med er och vad vill ni arbeta vidare kring?
- Vad är ditt bästa, starkaste minne som pedagog från ditt arbete med Catwalk i skolan?

Välkommen att kontakta oss med frågor och funderingar:

Paulin Bergqvist, Projektledare Glada Hudik-teatern

paulin@gladahudikteatern.se

Telefon: 073-6911711

Följ oss gärna på sociala medier:

Facebook/[gladahudikteatern](https://www.facebook.com/gladahudikteatern)

Instagram/[hudikteatern](https://www.instagram.com/hudikteatern)

OBS! Fördjupning

På projektsidan www.catwalkiskolan.se hittar ni massor av extramaterial som tex:

- Emma Örtlunds program i Sommar i P1.
- Filmen "Hur många lingon finns det i världen?"
- Idas träningsskola m.m.